

מנה בנת

לע"צ הגאון רבי בן ציון בן רבי
אליהו אבא שאול זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 27 פרשת בלק תש"פ

שבת קכא-קכז

שינוי הדף היומי בדון קצרו

פגע בו אדם כמוהו והסתפקו בכוונתו אם הוא עשה כראוי ואין להוכיח ממה ששאלו את ר' ינאי אם מותר להרוג נחש בשבת ואמר להם צרעה אני הורג ק"ו נחש שיתכן שהוא התיר רק להרוג לפי תומו כמו שר' יהודה התיר לדרוס על רוק לפי תומו, ורב ששת התיר לדרוך על נחש לפי תומו, ורב קטינא התיר לדרוס על עקרב לפי תומו, אבא בר מרתא שהוא אבא בר מניומי היה בעל חוב לבית ריש גלותא והם ציערוהו, והיה רוק זרוק אצלם ואמר ריש גלותא שיביאו כלי לכסותו ואמר להם שא"צ כלי שרב יהודה אמר שמותר לדרוס לפי תומו, אמר ריש גלותא א"כ הוא ת"ח ועזבוהו.

ר' אבא בר כהנא אמר בשם ר' חנינא שמותר לטלטל פמוטות של בית רבי ושאלו ר' זירא אם מדובר בפמוטות שניטלות ביד אחת או אפילו שניטלות בשתי ידים,

דף קכב אמר לו ר' אבא דוקא קטנות כשל בית אביך, ועוד אמר ר' אבא בשם ר' חנינא שמותר לטלטל קרונות של בית רבי, ושאל ר' זירא האם מותר גם כשניטל ע"י שני בני אדם אמר לו דוקא קטנים כשל בית אביך, עוד אמר ר' אבא בר כהנא שר' חנינא התיר לבית רבי לשתות יין מקרונות של נכרי כשהוכרו בחותם אחד, ואיני יודע אם בגלל שסובר כר"א שמספיק חותם אחד, או שלא חשש שירמו אותם מצד כבוד בית הנשיא.

משנה נכרי שהדליק נר מותר לישראל להנות ממנו ואם הדליק עבור ישראל אסור להנות ממנו ומותר להשתמש במים שמילאם הנכרי עבור בהמתו, ואם הוא מילא עבור ישראל אסור, נכרי שעשה כבש לעצמו יורד בו ישראל, ואם עשה עבור ישראל אסור, ור"ג ירד מספינה בשבת בכבש שהניח נכרי עבור עצמו. גמרא יש חידוש במים שלא נאמר שדוקא בנר מותר כי נר לאחד נר למאה, אך במים היה מקום לגזור שלא ירבה הנכרי עבור ישראל, ובכבש חידשה המשנה את המעשה בר"ג.

שנו בברייתא שאם נכרי ליקט עשבים מותר לישראל לאכול ואם ליקט עבור ישראל אסור וכן אם מילא מים לבהמתו מותר לישראל לשתות ואם עשה עבור ישראל אסור ומותר דוקא באינו מכירו ואם מכירו אסור, אך קשה שרב הונא אמר בשם ר' חנינא שמותר לאדם להעמיד בהמת עצמו על עשבים אך לא על מוקצה, יש לומר ששם מדובר שהוא עומד בפניה והיא אוכלת מעצמה, ור"ג ירד בכבש למרות שהנכרי מכירו, מבאר אב"י שמדובר שהוא לא ירד בפניו ורבא מבאר שמותר גם בפניו שנר לאחד נר למאה אך קשה ששינוי בברייתא שר"ג אמר הואיל שעשאו שלא בפניו נר רבא יגרוס הואיל שעשאו נר, ומה שהתירו להתרחץ מיד במוצ"ש במרחץ של עיר שרובה נכרים, כי הם עושים על דעת הרוב ולכן כשרובה ישראל יש להמתין בכדי שיחמו, וכן בנר שהודלק במסיבה מותר להשתמש ברוב נכרים ואם רוב ישראל אסור וכן במחצה על מחצה עמוד ב כיון שהם מדליקים עבור הרוב, כששמואל היה אצל אבין מהעיר תורן ונכרי אחד הדליק שם נר, ושמואל החזיר פניו כדי שלא להנות מהנר אך כששמואל ראה שהנכרי קורא לעצמו שטר הוא החזיר פניו לנר כיון שהנכרי הדליק עבור עצמו.

פרק כל הכלים

משנה מותר לטלטל את כל הכלים עם דלתותיהם אף שהם התפרקו בשבת ואין זה כדלתות הבית שאינם מן המוכן, ומותר לטלטל קורנס כדי לפצע אגוזים וקרדרום כדי לחתוך דבילה ומגירה כדי לגרור גבינה, ומגריפה לגרוף גרוגרות, ורחת ומלגז כדי להאכיל קטן, כוש וכרכר לתחוב עמם, ומותר לטלטל מחט של יד כדי להוציא קוץ, ומחט של עושי שקים לפתוח דלת. גמרא המשנה מתירה לטלטל דלתות שהתפרקו בשבת ומשמע שק"ו שמותר אם התפרקו בחול וניתן לומר להפך שאם

דף קכא לרבנן טבילה בזמנה אינה מצוה ולכן יש לחזור אחר גמי ולר' יוסי טבילה בזמנה מצוה ולכן אם יחזור אחר גמי יפסיד את הזמן ולא חששו למחיקה, אך קשה ששינוי בברייתא שלרבנן בעל קרי טובל ביו"כ אף שהוא כבר התפלל מנחה, ולר' יוסי אין טובל מהמנחה ומעלה א"כ הוא סובר שלא אומרים טבילה בזמנה מצוה, ויש לומר ששם זה ר' יוסי בר יהודה שסובר שאין צורך לטבול בזמנו כמו ששינוי לענין אשה שמוספקת בימי נדתה שדי לה בטבילה אחת באחרונה.

משנה אם נכרי בא לכבות דליקה לא אומרים לו כבה או אל תכבה שלא מצוים על שביתתו, אך קטן שבא לכבות מונעים ממנו כי מצוים על שביתתו. גמרא ר' אמי אומר שהתירו לומר בדליקה שהמכבה אינו מפסיד ואין להוכיח מהרישא במשנה שלא אומרים לו כבה אך מותר לומר שהמכבה אינו מפסיד, שמצד שני יש לדייק שכתוב שלא אמרים לו אל תכבה, א"כ לא אומרים המכבה אינו מפסיד ולכן אין להוכיח כלל מהמשנה.

בחצירו של ר' יוסי בן סימאי נפלה דליקה ובאו אנשי החיל של צפורי לכבות כי הוא היה ממונה של המלך והוא לא הניח להם לכבות מפני כבוד השבת, ונעשה נס וירדו גשמים וכבו את הדליקה, ובערב הוא נתן לכל אחד ב' סלעים ולממונה נ' סלעים ואמרו חכמים שהוא לא היה צריך למנוע שהרי שינוי שנכרי שבא לכבות לא אומרים לו אל תכבה.

אין להוכיח מהמשנה שקטן האוכל נבילות שב"ד מצוים להפרישו אמר ר' יוחנן שהקטן עושה לדעת אביו אך הנכרי לא עושה לדעת ישראל אלא לדעת עצמו.

משנה מותר לכפות קערה על נר כדי שלא תאחז האש בקורה וכן מותר לכפות על צואת קטן ועל עקרב שלא יישך, ור' יהודה אמר שרבן יוחנן בן זכאי אמר על מקרה כזה שהוא חושש שחייב חטאת. גמרא רב יהודה רב ירמיה ורב חנן בר רבא באו לבית אבין בעיר נשיקיא, עמוד ב והביאו מיטות לרב יהודה ורב ירמיה ולא לרב חנן, וראה רב חנן שאבין מלמד את בנו שמכסים צואת קטן מפני קטן אמר לו אבין השוטה מלמד בנו שטות, שהרי הצואה עצמה מוכנה לכלבים ואף שלא היה ראוי לכך מאתמול אך כיון שסופו לבא הוא כמעין ונהר המושך שהמים אינם מוקצה, ואמר לו איך אלמדנו אמר רב חנן שמותר לכסות צואת תרנגולים מפני קטן אך יכלו להתיר מצד גרף של רעי ואין לומר שגרף של רעי מותר ולא הצואה עצמה, שהרי כשהיה עכבר בתוך הבשמים של רב אשי הוא אמר שיקחוהו בזנבו, אלא מדובר באשפה ואף שלקטן אין צורך באשפה יש לומר שמדובר בחצר ואין היתר של גרף של רעי שמדובר באשפה שבחצר.

ריב"ל אומר שהמזיקים נהרגים בשבת ורב יוסף הביא ברייתא שרק ה' נהרגים בשבת: זבוב שבארץ מצרים, צירעה בנינוה, עקרב בחדרב, ונחש בא"י, וכלב שוטה בכל מקום, והרי לר' יהודה ודאי יש לאסור ככל מלאכה שא"צ לגופה, וא"כ ר"ש מתיר רק ה' דברים ורב ירמיה אמר שברייתא זו משובשת אך רב יוסף אמר שהוא שנאה והוא מעמיד שמדובר שהם רצו אחריו ומותר גם לר' יהודה.

שנו לפני רבא בר רב הונא שההורג נחשים ועקרבים בשבת אין רוח חכמים נוחה ממנו ורב הונא אסר שהוא אמר לאחד שהורג צירעה לא גמרת להרוג את כולם.

שנו בברייתא שאם הזדמן לאדם נחשים ועקרבים והרגם הקב"ה זימנם לו להרגם ואם לא הרגם הם באו להורגו אלא שנעשה לו נס מהשמים ואמר עולא ויש אומרים שרבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שזה דוקא כשהם נישופו בו, ר' אבא בר כהנא אמר שבביהמ"ד נפל נחש אחד ויהודי א' מניות הרגו ורבי אמר

התפרקו בחול אסור כי הם לא היו מוכנים אגב אביהם, אך אם התפרקו בשבת הם היו מוכנים אגב אביהם, ואביי מבאר במשנה שאף שהם התפרקו בחול מותר לטלטל בשבת.

שנו בברייתא שמותר ליטול דלת של שידה תיבה ומגדל אך לא להחזיר ואין ליטול דלת של לול תרנגולים כיון שזה מחובר לקרקע יש בנין וסתירה בקרקע, אך קשה בדלת של שידה תיבה ומגדל שאם אין סתירה אין גם בנין, ואביי מבאר בברייתא שאסור ליטול שיש סתירה בכלים ומדובר שהדלת ניטלה כבר ורבה מדייק שכתוב נוטלין וכתוב אבל לא מחזירין ומשמע שמותר ליטול ורק לא להחזיר, ורבה מבאר שאין בנין וסתירה בכלים ואסרו להחזיר גזירה שמא יתקע בחוזקה.

רב יהודה מתיר לפצע אגוזים רק בקורנס של אגוזים אך אסור בקורנס של נפחים שדבר שמלאכתו לאיסור אסור גם לצורך גופו, אך בסיפא מוכח שמותר רחת ומלגז לקטן אף שאין לו שימוש של היתר, ורבה מתיר לפצע אגוזים בקורנס של נפחים

דף קכג ולדעתו מותר דבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו. ואביי מקשה מהמשנה שמותר לטלטל מדוכה של שום רק כשיש בה שום ורבה אמר שהברייתא ההיא היא כדעת ר' נחמיה שכלי ניטל רק לצורך תשמישו, והקשה אביי מהמשנה שלב"ש לא נוטלים עלי לקצב עליו בשר וב"ה מתירים וגם לב"ה אין לטלטלו אם כבר קצב עליו בשר, ורבה רצה לתרץ שברייתא זו כר' נחמיה אלא שרב חיינא בר שלמיא אמר בשם רב שכלי הצבעים הם מוקצה שמיחד להם מקום בגלל שמקפיד עליהם וגם כאן מקפיד, ר' חייא בר אבא אמר בשם ר' יוחנן שמותר גם בקורנס של זהבים ורב שמן בר אבא אמר שהתירו גם קורנס של בשמים וק"ו של זהבים והמתיר של זהבים לא יתיר של בשמים שמקפיד עליהם.

שנו בברייתא שתאנה שלא בשלה שהיא טמונה בתבן או חררה שטמונה בגחלים מותר לטלטלם אם חלקם מגולה ואם אינם מגולים אסור ור"א בן תדאי מתיר לתחוב בהם כוש או כרכר והם ננערות מאליהם ור"נ פסק כמותו ואין לומר שר"נ מתיר לטול מן הצד שהוא אמר שמותר לשלוף צנן מהחפירה רק מלמעלה למטה ולא מלמטה למעלה, ויש לומר שר"נ חזר בו והוא מתיר לטול מן הצד.

רבא בר רבה שאל אם מותר לטלטל מחט שניטל חורה או עוקצה, ורב יוסף רצה להוכיח ממה שהתירו ליטול מחט ליטול בה קוץ ואין לחלק בין יש בה חור או אין בה, ודחה רבא שלגבי טומאה שנינו שמחט שניטל חורה או עוקצה טהורה ואביי מחלק שלענין טומאה נאמר כלי מעשה, אך לענין שבת צריך דבר הראוי וזה ראוי לנטילת קוץ, ורבא סובר שהמקשה שאל כראוי שמה שהוא כלי לענין טומאה הוא כלי גם לענין שבת ואם אינו כלי לטומאה אינו כלי לענין שבת, והקשו מברייתא שכתוב שמותר לטלטל מחט בין נקובה ובין שאינה נקובה ורק לטומאה נאמר נקובה, ואביי ביאר לדעת רבא שמדובר בגולם כלי שעושה אותם כלי כשנמלך עליו אך בניטל חורה או עוקצה אדם משליכה בין הגרוטאות.

ר"נ אוסר לתקן אברי תינוק אחרי לידתו ורב ששת מתיר, ור"נ הוכיח ממה ששנינו **עמוד ב** שאין עושים אפיק טוויזין לגרום הקאה בשבת, ורב ששת חילק שאין דרכו להקיא אך בתינוק זה דרכו. ורב ששת הוכיח ממה שהתירו ליטול קוץ ע"י מחט ור"נ דוחה שהקוץ רק מופקד באדם ואינו מחובר אך כאן האברים מחוברים.

משנה קנה של זיתים שיש בראשו קשר הוא מקבל טומאה ומותר לטלטל גם ללא קשר. **גמרא** הקנה מקבל טומאה אף שפשוטי כלי עץ אינם מקבלים טומאה שאין להם קיבול כשק אך כאן בשעה שהופך בזיתים הוא הופכו ובודק בשמן שהתאסף בקשר.

משנה לר' יוסי כל הכלים ניטלים חוץ ממסור גדול של קורות ויתד של מחרישה. **גמרא** לר"נ מקל הכובסים אסור כיתד של מחרישה, לאביי סכין הרצענים וסכין הקצבים וגרזן הנגרים אסורים.

שנו בברייתא שבראשונה אמרו שרק ג' כלים ניטלים בשבת סכין הדבילה וכלי המוציא זוהמא מקדירה וסכין קטנה של שולחן, והתירו וחזרו והתירו וחזרו והתירו ואמרו שהכל ניטל חוץ ממסור גדול ויתד של מחרישה, ואביי מבאר שהתירו דבר שמלאכתו להתר לצורך גופו ואח"כ התירוהו לצורך מקומו, והתירו גם מלאכתו לאיסור לצורך מקומו ורק בניטל ביד אחת, ואח"כ התירו גם כב' ידים, ולרבה אין לחלק בין צורך גופו לצורך מקומו, והתירו לטלטל כלי שמלאכתו להתר לצורך גופו או מקומו ואח"כ התירו מחמה לצל ורק כמה שניטל ע"י אדם אחד ואח"כ אמרו שמותר אף כלים הניטלים בשני בני אדם, ולאביי קשה ממדוכה של שום שמטלטלים רק ביש בה שום ורבה ביאר שמדובר מחמה לצל וכן המשנה ששנינו שב"ה אסרו לטלטל עלי שקצבו עליו בשר, מדובר מחמה לצל, ר' חנינא אמר שמשנתנו נשנתה בזמן נחמיה שכתוב בימים ההמה ראיתי ביהודה דורכים גתות בשבת ומביאים הערמות, ור"א אמר שהמשניות של קנים ומקלות גלוסטרא ומדוכה נשנו קודם התרת כלים, ששנינו לענין הקנים של לחם הפנים שסידורן ונטילתם לא דוחה שבת, וכן המשנה של מקלות של קרבן פסח שהיו שם מקלות קטנים ודקים שמניחם על כתפו וכתף חברו ותולה ומפשיט, ור"א אמר שר"ד שחל בשבת

דף קכד מותר רק להניח את ידו בלא קנים, והמשנה אומרת לענין גלוסטרא בראש בריח של דלת שר' יהושע מתיר לשומטו מפתח אחד לפתח אחר ור' טרפון אומר שהוא כל הכלים וניטל בחצר, ורבה אומר שיתכן שמשניות אלו נאמרו אף אחר התרת כלים אלא שבלחם הפנים לא התירו לטלטל את הקנים כי לא יתעפש אם לא יחליפו בשבת, וכן במקלות לא התירו כשיש אפשרות אחרת להפשיט וכן מה שגלוסטרא לא ניטלת בחצר מדובר שאינה מעורבת שר' יהושע סובר שחלל הפתח הוא כפנים ואסור לטלטל בחצר את כלי הבית, ור' טרפון סובר שהוא כחוץ ולכן מותר בחצר ככלי החצר, ומדוכה אסור כשהיא ללא שום כדעת ר' נחמיה.

משנה לת"ק מותר לטלטל כל הכלים אף שלא לצורך ולר' נחמיה מותר לטלטל רק לצורך. **גמרא** רבה מבאר שלצורך מדובר בכלי שמלאכתו להתר לצורך גופו, ושלא לצורך הכוונה לצורך מקומו ובכלי שמלאכתו לאיסור מותר רק לצורך גופו, ולר' נחמיה גם כלי שמלאכתו להתר מותר רק לצורך מקומו, ולבא מקשה שלצורך מקומו נקרא צורך ורבה מבאר שלצורך היינו כלי שמלאכתו להתר אף לצורך מקומו ושלא לצורך היינו מחמה לצל ור' נחמיה אוסר מחמה לצל, רב ספרא רב אחא ורב הונא ישבו ושאלו לדעת ר' נחמיה איך מטלטלים קערות אחר האכילה ורב ספרא אמר שזה כגוף של רעי וכן אמר רבא לאביי ששאל אותו על כך, ואביי הקשה ממדוכה ששנינו שמטלטלים אותה רק עם שום, ורבה ביאר שמדובר מחמה לצל וכן בעלי שקצב בשר אסור מחמה לצל, ומה שכתוב שביו"ט אין סומכים כלי קב בבקעת וכן דלת והרי ביו"ט בקעת מלאכתה להתר להבעיר א"כ רואים שאסור כלי שמלאכתו להתר גם לצורך גופו, ויש לומר שביו"ט גזרו בבקעת כמו שבת וזה נקרא מלאכתו לאיסור, ואין לומר שנתיר גם בשבת עצמה מדין מלאכתו לאיסור לצורך גופו כיוון שאין עליו תורת כלי, אך קשה ששנינו שמותר להוריד כלים ביו"ט דרך ארובה, ולא גזרו משום שבת, ויש משנה אחרת שאין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש, אלא שנחלקו בזה תנאים ששנינו שר"א סובר שאם נפלו בהמה ובנה לבור ביו"ט שמעלה הראשון לשחטו ויאכיל את השני במקומו, ולר' יהושע יעלה את הראשון לשחטו ואינו שוחטו ואח"כ יעלה השני לשחטו וישחט את מי שירצה, אך יש לחלק שר"א אסר שם כי יש לו אפשרות להאכילו במקומו, ור' יהושע התיר כי אפשר להערים אך לענין טלטול שאי אפשר להערים לא יתיר ר' יהושע, ורב פפא אומר שנחלקו בזה ב"ש וב"ה **עמוד ב** שלב"ש אין מוציאים קטן לולב וס"ת ולב"ה מותר אך יש לחלק שב"ש אסרו הוצאה ולא טלטול שאינו אסור בגלל הוצאה, רב סובר כרבא שהוא אומר שלקייחת מעדר שלא

ייגנב זה טלטול שלא לצורך ואסור, ומשמע שלצורך גופו או מקומו מותר, ואף שרב כהנא הגיע לרב ואמר רב שיביאו את הפלך של הטווייה שהוא ישב עליה, ומשמע שמותר רק לצורך גופו, יש לומר שרב אמר קחו הפלך מלפני כהנא או שזה היה מחמה לצל, לרב מרי בר רחל היו כרי לבד בשמש, והוא שאל את רבא אם מותר לטלטלם ואמר לו מותר ואמר לו יש לי אחרים, אמר רבא ראויים הם לאורחים, אמר יש לי מספיק גם לאורחים, אמר לו רבא אם אתה סובר כרבה אסור לך ומותר לכולם.

ר' אבא אמר בשם ר' חייא בר אשי בשם רב שמותר לטלטל מטלית מבגדים ושל עץ תמר אסור ור' אלעזר מתיר ולכאורה אם זה לצורך גופו או מקומו גם רב יתיר ומחמה לצל גם ר' אלעזר יאסור, וצ"ל וכן אמר ר"א והיינו לצורך גופו או מקומו.

משנה מותר לטלטל כלי עם שבריו כשעדיין הם עושים מעין מלאכה כגון שברי עריבה לכסות חבית שברי זכוכית לכסות פך, ולר' יהודה צריך שהם יעשו מעין מלאכתן הראשונה כגון שברי קערה ליצוק מקפה לתוכה ושל זכוכית ליצוק לתוכה שמן. **גמרא** רב יהודה אומר בשם שמואל שהם נחלקו כשנשברו מערב שבת שר' יהודה מתיר רק מעין מלאכתן ולת"ק מספיק מעין מלאכה, ואם נשברו בשבת גם ר' יהודה יתיר כיוון שהיו מוכנים אגב אביהם, והקשה רב זוטראי ממה ששנינו שמסיקים ביו"ט בכלים ולא בשברים ואם נשברו בעיו"ט כבר הם היו מוכנים להסקה וא"כ הם נשברו ביו"ט ובכ"ז אסור להסיק בשברים, אלא צ"ל בדברי שמואל שנחלקו בנשברו בשבת שלת"ק זה נקרא מוכן ולר' יהודה הוא נולד ובנשברו מע"ש מותר לכו"ע כי מיחדם למלאכה מע"ש.

בברייתא אחת כתוב מסיקים בכלים ולא בשברים וזה כר' יהודה ובשניה כתוב שמסיקים גם בשברים וזה כר"ש, ובשלישית כתוב שלא מסיקים גם בכלים כר' נחמיה.

ר"ג מתיר לטלטל לבנים שנשארו מבנין שהם ראויים לשכיבה ואם סדרם אסור שהוא הקצה אותם.

ר"ג אומר ששמואל מתיר לטלטל חרס קטנה בחצר ולא בכרמלית ור"ג מתיר בכרמלית ולא ברה"ר, ורבא מתיר גם ברה"ר שכרבא הלך ברה"ר במחוזא התלכלכו נעליו בטיט ומשרתו הביא חרס לקנח הטיט וצעקו עליו אמר רבא שאינם יודעים הלכות כי החרס ראוי בחצר לכסות כלים ולכן זה ראוי גם ברה"ר, רב יהודה אומר ששמואל מתיר לטלטל כיסוי חבית שנכתת וכן שנינו בברייתא אך לא יקח שבר לכסות כלי או לסמוך כרעי המיטה ואם זרק לאשפה אסור, ורב פפא מקשה שלפ"ז אם זרק בגדו אסור לטלטל.

דף קכה ורב פפא אומר שרק אם זרק מע"ש אסור.

בר המדורי אומר ששמואל התיר לטלטל קרומיות שנפרדו ממחצלת ובר המדורי הסביר שכמו שמחצלת ראויה לכסות בה עפר כך החתיכות הללו ראויות לכסות טינופת, ר' זירא אמר בשם רב שאין לטלטל שיירי טליתות ואביי אומר שמדובר שאין בהם ג' על ג' שאינם ראויים אף לעניים.

שנו בברייתא שלר"מ שברי תנור ישן ניטלים בשבת בחצר ולר' יהודה אין ניטלים, ור' יוסי העיד בשם ר"א בן יעקב שהם ניטלים והכסוי אינו צריך בית יד, ואמר אביי שהם נחלקו לשיטתם שלר' יהודה צריך מעין מלאכתן ולר"מ מספיק מעין מלאכה, ורבא דוחה שא"כ הם יחלקו בסתם שברי כלים בעלמא אלא הם נחלקו בתנור במשנה שאם נתנו על פי בור ודות שלר' יהודה אם מסיקו מלמטה והוא ניסוק למעלה טמא ואם לא טהור ולחכמים כיוון שהוסק טמא ונחלקו בפסוק תנור וכריים יותץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם שלר' יהודה מה שמחוסר נתיצה טמא ואם אינו מחוסר נתיצה טהור כיון שהוא מחובר ולרבנן הפסוק בא לרבות שטמא אף שלא נגמר, והפסוק יותץ מרבה שאף שהוא מחובר אינו נחשב כקרקע ושייך בו נתיצה וטמא, ור' יהודה לומד מטמאים יהיו לכם שבהיסק שני הוא כבר נחשב כלי בפני עצמו והוא טמא גם כשנתנו על צואר גמל כל עוד לא חילקו, ולרבנן טמא בהסק ראשון אף שהוסק והוא

תלוי בצואר גמל, ורב אשי דוחה שא"כ מדוע לא נחלקו ר"מ ור' יהודה בתנור עצמו ואם ר' יהודה טיהר בתנור כ"ש ששבריו טהורים, ורב אשי מעמיד שנחלקו בעושה אפיית רעפים, שר"מ אמר שלדעתו מספיק מעין מלאכה אך כאן גם ר' יהודה יודה שזה מעין נקרא מלאכתו, ור' יהודה אומר שזה לא נקרא מעין מלאכתו כי היסקו מבחוץ ועוד שאינו אופה בו בעמידה.

רבינא אומר שמה שמטלטלים את כיסוי התנורים של מתא מחסיא אף שאין להם אחיזה הוא כדעת ר"א בן יעקב.

משנה אבן שבדלעת שממלאים בה מים, אם אינה נופלת כשממלאים בה מותר לטלטלה ואם היא נופלת אין ממלאים בה. **עמוד ב** זמורה שקשורה לפך שממלאים בו מותר למלאות בה, לר"א פוקקים בפקק החלון רק כשהוא קשור, ולרבנן מותר גם באינו קשור. **גמרא** המשנה אומרת שאם יש אבן על פי חבית מותר להטותה והאבן תיפול ורבה אמר שר' יוחנן מתיר רק כששכחה שם אך אם הניחה שם היא בסיס לדבר אסור ואין להטותה, ורב יוסף אמר בשם רב אסי בשם ר' יוחנן שרק בשוכח אסור אך במניח היא ככסוי החבית ומגלה כדרכו, ורבה מקשה לשיטתו ממשנתנו שאבן שבקרויה מותר למלאות בה ויש לומר שכיוון שהיא מהודקת היא נעשית כדופן ולכן מותר, ורב יוסף הקשה לשיטתו מהסיפא שאם האבן נופלת אין ממלאים כי היא בסיס, ויש לחלק שכיון שאינה מהודקת הוא גילה שאינו מחשיבה, ונחלקו אם צריך מעשה לבטלה ממוקצה כמו שאמר רב דימי או ר' זירא בשם ר' חנינא שרבי הלך למקום אחד מצא נדבך אבנים והוא אמר לתלמידיו חשבו עליהם שנשב עליהם מחר ולר' חנינא רבי לא הצריך מעשה, ולר' יוחנן רבי הצריך מעשה ור' אמי אמר שרבי אמר צאו וסדרו, ור' אסי אמר שרבי אמר להם צאו ושפשוטם, ור' יוסי בן שאול אמר שזה היה ערימה של קורות ור' יוחנן אמר שזה היה עץ גישוש של ספינה, ולפ"ז ק"ו שמותר ערימת קורות ולמתיר ערימת קורות עץ גישוש אסור שהוא מקפיד עליו.

המשנה מתירה זמורה רק בקשורה וזה לא כרשב"ג ששנינו שלת"ק חריות של דקל שגדם לעצים ונמלך עליהם לשיבה צריך לקשור ולרשב"ג אין צריך לקשור, ורב ששת אמר שאצלינו מדובר במחוברת בגפן ולכן גם רשב"ג יתיר רק בקשורה ורב אשי אומר שגם בזמורה תלושה יש לגזור גם לרשב"ג שמא יקטום ובחריות לא חששו לכך.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שלכו"ע אין לעשות בשבת או יו"ט אהל עראי לכתחילה ונחלקו רק להוסיף שר"א אסר וחכמים התירו.

דף קכו ר' אבא אומר בשם רב כהנא שחכמים התירו במשנה בפקק בין קשור בין שלא ורק אם הוא מתוקן, ור' ירמיה דוחה שא"כ יכתבו בין תלוי בין שלא ודוקא בקשור, שהרי רבה אמר בשם ר' יוחנן שנחלקו ר"א ורבנן גם בנגר הנגרר ששנינו שמותר לנעול נגר הנגרר במקדש ולא במדינה ומה שמונח אסור גם במקדש ור' יהודה מתיר מונח במקדש ונגרר במדינה. והברייתא מבארת שנגר שנועלים רק במקדש שהוא קשור ותלוי וראשו מגיע לארץ, ור' יהודה מתירו במדינה, ומה שלא קשור ולא תלוי ושומטו ומניחו בקרן זוית אסור גם לר' יהודה, ור' יהושע בר אבא אמר בשם עולא שהתנא שחולק על ר' יהודה הוא ר"א, ואמר רב כהנא שהוא לומד כתנא של ברייתא אחרת שקנה שהתקינהו לפתוח ולנעול בו מותר רק כשהוא קשור ותלוי ואם אינו קשור ותלוי אסור, ולרשב"ג מותר אם מתוקן לכך אף שאינו תלוי, ורב יהודה בר שילת אמר שר' יוחנן פסק כרשב"ג, אך קשה שיש משנה אחרת **עמוד ב** שכיסויי הכלים שיש להם בית אחיזה ניטלים בשבת ור' יוחנן אמר שמותר רק כשיש עליהם תורת כלי ואין לומר שכאן מדובר שיש להם תורת כלי שהרי בברייתא של חריות לא הצריך רשב"ג תורת כלי ומותר גם בלא שקשר וצ"ל שלענין תורת כלי ר' יוחנן לא פסק כמותו. ר' יצחק נפחא דרש שהלכה כר"א ומה שכתוב במשנה לקמן שפוקקים ומוודדים וקושרים בשבת ואין לומר שעדיף הסתמא של נגר הנגרר כי מעשה רב עדיף שהקלו כרבנן.

אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם **עמוד ב** יש לומר שהכנסת אורחים וביקור חולים כלולים בגמילות חסדים.

שנו בברייתא שהדן את חבירו לכף זכות דנים אותו לכף זכות, והיה מעשה באדם אחד מהגליל שנשכר לבעה"ב מהדרום ועבד אצלו ג' שנים והוא רצה לשוב לביתו בעיו"כ, וביקש מבעה"ב מעות לזון את בני ביתו ואמר לו שאין לי, שאל אותו יש לך פירות אמר לו אין לי, שאל אותו יש לך קרקע אמר לו אין לי, שאל אותו יש לך בהמה, אמר לו אין לי, שאל אותו יש לך כרים וכסתות אמר לו אין לי, ויצא ממנו והלך בפחי נפש, אחר החג בא בעה"ב אליו עם שכרו ומשא ג' חמורים של מאכל ומשתה ומיני מגדים ואחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו אמר לו מה חשבת כשאמרתי לך אין לי מעות אמר לו חשבתי שמעותיך בסחורה וכשאמרתי אין לי בהמה אמרתי כנראה השכרת לאחרים וכשאמרתי אין לי קרקע אמרתי כנראה היא מוכרת, וכשאמרתי אין לי פירות אמרתי שאינם מעושרים, וכשאמרתי אין לי כסתות אמרתי שהקדשת אותם, אמר לו אכן כן היה שנדרתי נכסי להקדש שבני הורקנוס לא עסק בתורה וחבירי בדרום התירו את נדרי וכשם שדנתני לזכות המקום ידינך לזכות. ומעשה בחסיד שפדה ריבה והשכיבה במלון תחת מרגלותיו ולמחרת טבל ושנה לתלמידיו ואמר להם מה חשבתם שהשכבתיה אצלי אמרו לו שחשבנו שיש תלמיד אחד שאינך סומך עליו ומה שטבלת שאולי ראית קרי מטורח הדרך, אמר להם שאכן כך וכמו שדנתוני לזכות כך ה' ידינכם לזכות, ופעם הוצרכו לשלוח למטרונוא מרומי והלך ר' יהושע וכשהגיע לביתה חלץ תפיליו בריחוק ד' אמות ונכנס ונעל ואח"כ יצא וטבל ושנה לתלמידיו ואמר להם מה חשבתם שחלצתי את התפילין אמרו שלא יכנסו דברי קדש במקום טומאה ומה שנעלת שמא יש דבר מלכות לך אליה וטבלת שמא ניתזה מפיה צינורא אמר להם שכך היה וכשם שדנתוני לזכות כך ה' ידינכם לזכות.

תרומה טהורה מותר גם לישראל לטלטלה כיון שהיא ראויה לכהן, ודמאי מותר כיוון שיכול להפקיר נכסיו ולהיות עני שמותר בדמאי וכן אכסנאי מותר בו, מעשר ראשון שנטלה תרומתו מותר אפילו בהקדים בן לוי בשבליים שמותר בלי הפרשת תרומה כמו שלמד ר' אבהו בשם ר"ל שכתוב במעשר ראשון מעשר מן המעשר שיש להפריש רק תרומת מעשר ולא תרומה ורב פפא הקשה שא"כ אם הקדימו בכרי פטור ואמר לו אביי שכתוב מכל מתנותיכם תרימו וחייב בו כיוון שכבר נאסף.

מעשר שני מדובר שנפדה בלא חומש ואינו מעכב.

תורמוס ראוי לבהמה רק י"ב, ולח שהוא מריר אין בהמה אוכלתו.

משנה כסויי הכלים שיש להם בית אחיזה ניטלים בשבת ור' יוסי אומר שדוקא בכסויי קרקעות צריך בית אחיזה וכסויי כלים ניטלים גם בלי בית אחיזה **גמרא** ר' יוחנן מתיר רק ביש עליהם תורת כלי ובזה מותר כסויי כלי גם בלי בית אחיזה ונחלקו בכלים שחיברם בקרקע שרבנן גזרו משום כסויי קרקעות ור' יוסי לא גזר, ללישנא בתרא נחלקו בכיסוי תנור, רבנן דימוהו לכיסוי קרקע ור' יוסי דימהו לכסוי כלים.

פרק מפנין

משנה מותר לפנות גם ד' וה' קופות של תבן ותבואה מפני אורחים או כדי לדרוש לתלמידים אך אין לפנות אוצר, מותר לפנות תרומה טהורה ומעשר ראשון שניטלה תרומתו ודמאי ומעשר שני והקדש שנפדו וכן תורמוס יבש שהוא מאכל עזים, אך אין לפנות טבל ומעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפדו, ולא מפנים לוף וחרדל, ורשב"ג מתיר לפנות לוף שהוא מאכל עורבים. חבילות קש ועצים או זרדים אם התקינם למאכל בהמה מותרים, ואם לא אסורים **גמרא** יש להקשות אם מותר לפנות ה' ק"ו שמותר לפנות ד' ורב חסדא אומר שמותר ד' מה' ללישנא בתרא מותר לפנות ד' מאוצר קטן וה' מאוצר גדול, ומה שכתוב בהמשך לא את האוצר הכוונה היא שלא יתחיל באוצר תחילה וזה כר' יהודה שאוסר מוקצה.

דף קכז שמואל מבאר שהמשנה אמרה ד' וה' כדרך שאומרים העולם ואפשר גם יותר ומה שכתוב לא את האוצר הכוונה שלא יגמור את כולו שמה ישווה גומות אך מותר להתחיל כדעת ר"ש שאין מוקצה.

שנו בברייתא שאין מתחילים באוצר תחילה אך עושה בו שביל ברגליו בכניסתו וביציאתו, תבואה הצבורה אם התחיל לפנותה מע"ש מותר לקחת ממנה בשבת אם לא התחיל היא מוקצה לדעת ר"ש ור' אחא מתיר אך קשה שבכל מקום ר"ש מתיר מוקצה אלא יש לגרוס שר' אחא אוסר ור"ש מתיר, ושיעור תבואה צבורה הוא לתך חצי כור וכן אמר אביי לר' נחומי בר זכריה שהשיעור הוא לתך.

הסתפקו במה שכתוב ד' וה' קופות אם עדיף בד' וה' קופות כדי למעט בהילוך או שעדיף למעט במשא ויפנה גם יותר מד' וה' קופות, ויש להוכיח מברייתא שכתוב שמפנים ד' וה' קופות של כדי יין ושמן ובברייתא נוספת כתוב ב"י וט"ו ולכאורה נחלקו אם עדיף מיעוט משא או מעוט הילוך אך יש לדחות שלכו"ע עדיף למעט בהילוך, וי' וט"ו הולך על הכדים ולא על הקופות וד' וה' מדובר בכדים גדולים שלוקחים כד אחד בקופה וי' וט"ו מדובר כשלוקחים ב' או ג' כדים בכל קופה כמו הכדים של הרפניא.

הסתפקו אם ד' וה' מדובר כשיש אורחים או הכל תלוי לפי במספר האורחים ואם נאמר כהצד הזה יש להסתפק האם עדיף שאחד יפנה או שכל אחד יפנה לעצמו, ויש להוכיח ממה שר' חייא אמר שרבי הלך למקום אחד וראה שהמקום דחוק לתלמידים ויצא לשדה ומצא שהיא מלאה עומרים ועימר את כל השדה ור' הושעיא סיפר שראה שר' חייא הגיע למקום וראה מקום שדחוק לתלמידיו ועימר ר' חייא את כל השדה וא"כ רואים שהכל לפי האורחים, ואין להוכיח שאחד עושה לכולם ממה שרבי עימר שיתכן שהוא צוה על כך וכל אחד עימר לעצמו.

ר' יוחנן אמר שהכנסת אורחים שקולה כהשכמת בית המדרש שהמשנה אומרת אורחים או בית המדרש, ור' דימי אומר שהכנסת אורחים חשובה יותר מהמשנה הקדימה הכנסת אורחים, רב יהודה אומר בשם רב שהכנסת אורחים חשובה יותר מהקבלת פני שכינה שאברהם אמר כשהגיעו אורחיו ה' אל תעבור מעל עבדך ור"א הוכיח מזה שמדת הקב"ה לא כמדת בנ"א שאי אפשר לומר לגדול המתן עד שאבא אצלך, ר' אסי אמר בשם ר' יוחנן שששה דברים אוכלים פרותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב: הכנסת אורחים, וביקור חולים, ועיון תפילה, והשכמת ביהמ"ד, והמגדל בניו לתלמוד תורה, והדן חבירו לכף זכות, ולכאורה קשה שבמשנה בפאה מוזכר כיבוד